

Työbussaile2 – Valonian ja Turun seudun joukkoliikenne FÖLIn viisaan työmatkaliikkumisen kampanja

Työmatkaliikkumisselvitys

Logomo Byrå

2015

Työbussaile2

VALONIA

VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN
JA ENERGIA-ASIOIDEN PALVELUKESKUS

FÖLI

TURUN SEUDUN
JOUKKOLIIKENNE

Kulje viisaasti

Sisälllys

1 Johdanto	3
2 Yleistä	3
3 Työmatkat ja kulkumuotojakauma	4
3.1 Kulkutapavalintaan vaikuttavat tekijät	7
4 Työasiamatkat	8
5 Työmatka- ja työasiamatkaliikkumiseen vaikuttavia osatekijöitä	9
5.1 Joukkoliikenne	9
5.2 Pyöräily ja kävely	9
5.3 Turvallisuus	10
5.4 Pysäköinti	10
5.4.1 Polkupyörät	10
5.4.2 Autot	10
5.5 Taloudellinen ajotapa	10
5.6 Etätyö ja videoneuvottelu	11
6 Yhteenveto ja kehitysehdotuksia	11
6.1 Tiedotus	11
6.2 Joukkoliikenne ja työmatkaseteli	12
6.3 Autoilu	12
6.4 Pyöräily ja kävely	14
6.5 Etätyö ja videoneuvottelu	15
6.6 Viisaan liikkumisen edistäminen työpaikalla	16

Kuviot

Kuvio 1. Vastaajien yhdensuuntaisen työmatkan pituus	4
Kuvio 2. Kulkumuotojakauma talvikaudella	5
Kuvio 3. Kulkumuotojakauma kesäkaudella	6
Kuvio 4. Pääsääntöisesti pyöräilevien ja kävelevien kulkumuotovalintaan vaikuttavat tekijät sekä vaikuttavat tekijät mikäli pääsääntöinen kulkutapa on muu kuin pyöräily tai kävely	7
Kuvio 5. Työasiamatkojen keskimääräinen tekotaajuus ja yleisin kulkuneuvo alle 5 km:n työasiamatkoilla	8
Kuvio 6. Vastaajien viikoittainen liikuntamäärä suhteessa UKK-instituutin suositukseen ja viikoittainen liikuntapiirakka (lähde: UKK-instituutti)	13
Kuvio 7. Viisaan liikkumisen edistäminen työpaikalla	16

Liitteet

Liite 1. Tiivistelmä kehitysehdotuksista	
--	--

Johdanto

Logomo Byrå osallistui Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus Valonian ja Turun seudun joukkoliikenne Fölin yhteistyössä toteuttamaan viisasta työmatkaliikkumista edistävään Työbussaille2-kampanjaan. Viisas liikkuminen käsittää niin terveellisen, turvallisen, taloudellisen kuin ympäristöystävällisenkin liikkumisen. Marraskuusta 2014 helmikuuhun 2015 kestäneessä kampanjassa annettiin 200 henkilölle bussikortti kuukaudeksi maksutta käyttöön. Logomo Byråsta mukana oli 15 työntekijää kuudesta eri yrityksestä. Suurin osa bussikorteista jaettiin nettikyselyn perusteella yksityisille henkilöille ja loput jaettiin yhtäläillä nettikyselyn perusteella seudulla toimivien avaintyöpaikkojen työntekijöiden käyttöön. Kohderyhmänä olivat työmatkansa pääsääntöisesti autoilevat henkilöt FÖLIn kuuden kunnan kattavalla liikennöintialueella. Logomo Byrån lisäksi avaintyöpaikkana kampanjassa toimi Kaarinan virastotalo. Kampanjaan osallistuneet sitoutuivat jakamaan kokemuksiaan bussilla matkustamisesta sosiaalisessa mediassa.

Työmatkaliikkumiskysely toteutettiin Logomo Byrälle osana Työbussaille2-kampanjaa ja työmatkaliikkumisselvitys on laadittu kyselyn pohjalta. Työmatkaliikkumiskysely auttaa organisaatioita tunnistamaan parhaimmat keinot edistää kestäviä liikkumismuotoja ja vähentää henkilöauton käyttöä. Kulkumuotoja ja niihin vaikuttavia seikkoja tarkastelemalla saadaan kiinteistön ja sen lähiympäristön tilat optimaalisempaan käyttöön, parannetaan turvallisuutta, kehitetään työpaikan viisasta liikkumista tukevia käytäntöjä sekä pystytään paremmin palvelemaan myös asiakkaiden liikkumistarpeita.

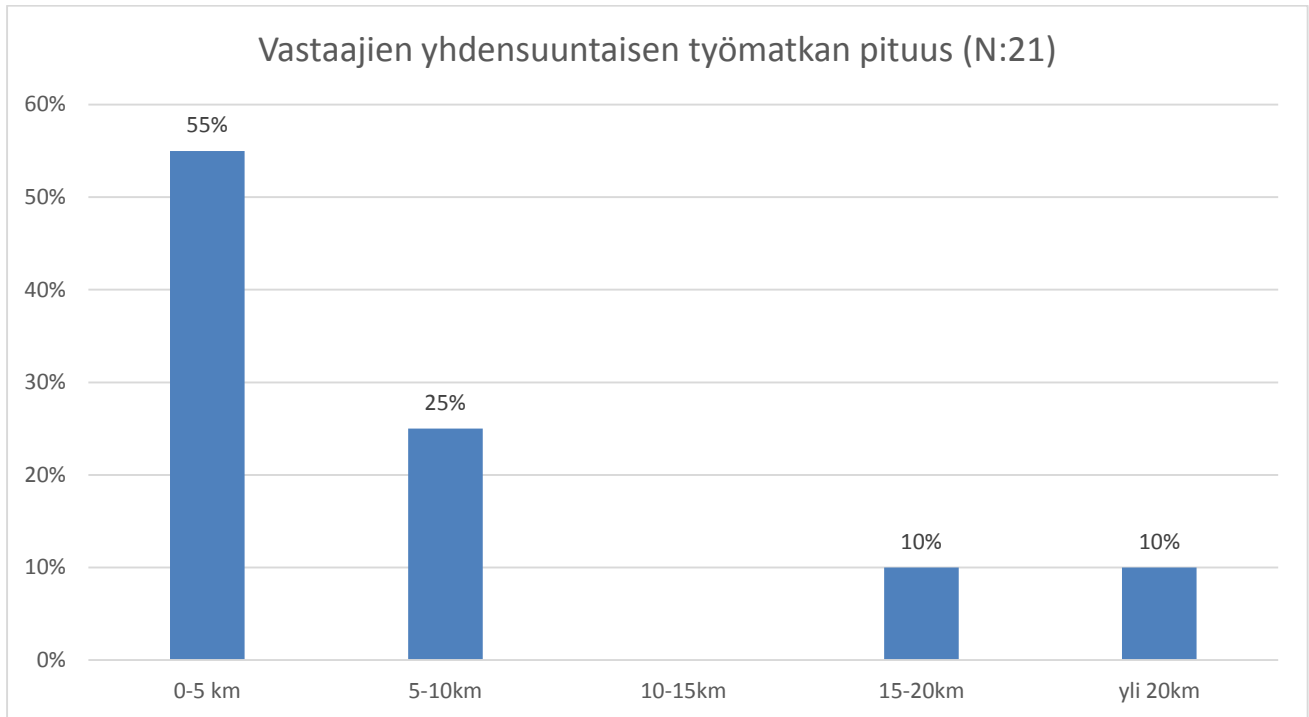
Kyselyyn vastasi työntekijöitä useasta Logomo Byråssa toimivasta yrityksestä. Osa kehitysehdotuksissa esitetyistä toimenpiteistä onkin yleisiä suosituksia ja toimintalinjaehdotuksia Byråssa toimiville yrityksille ja osa kehitysehdotuksista koskee taas yleisesti Logomo Byrån käytäntöjä ja tiloja. Tarkoituksena on, että Byråssa toimivat yritykset voivat mukauttaa selvityksessä esitetyjä kehitystoimenpiteitä omiin toimintoihinsa parhaiten sopiviksi ja käyttää niitä erityisesti apuna työntekijöidensä kestävän työmatkaliikkumisen edistämiseksi.

2 Yleistä

Työmatkaliikkumiskysely oli avoinna Logomo Byrån yritysten työntekijöille 7.4. – 24.4.2015. Kyselyyn vastasi 21 henkilöä kymmenestä eri yrityksestä. Logomo Byråssa työskentelee 250 henkilöä 55 yrityksessä. Vastaajista (21) naisia oli 57 % (12) ja miehiä 43 % (9). Alhaista vastausprosenttia (8 %) kompensoi vastaajien jakautuminen useaan eri yritykseen ja tuloksia voi tarkastella suuntaa-antavina koko Logomo Byråa ajatellen. Enemmistö (14) vastaajista työskenteli yli 10 henkilön yrityksissä.

3 Työmatkat ja kulkumuotojakauma

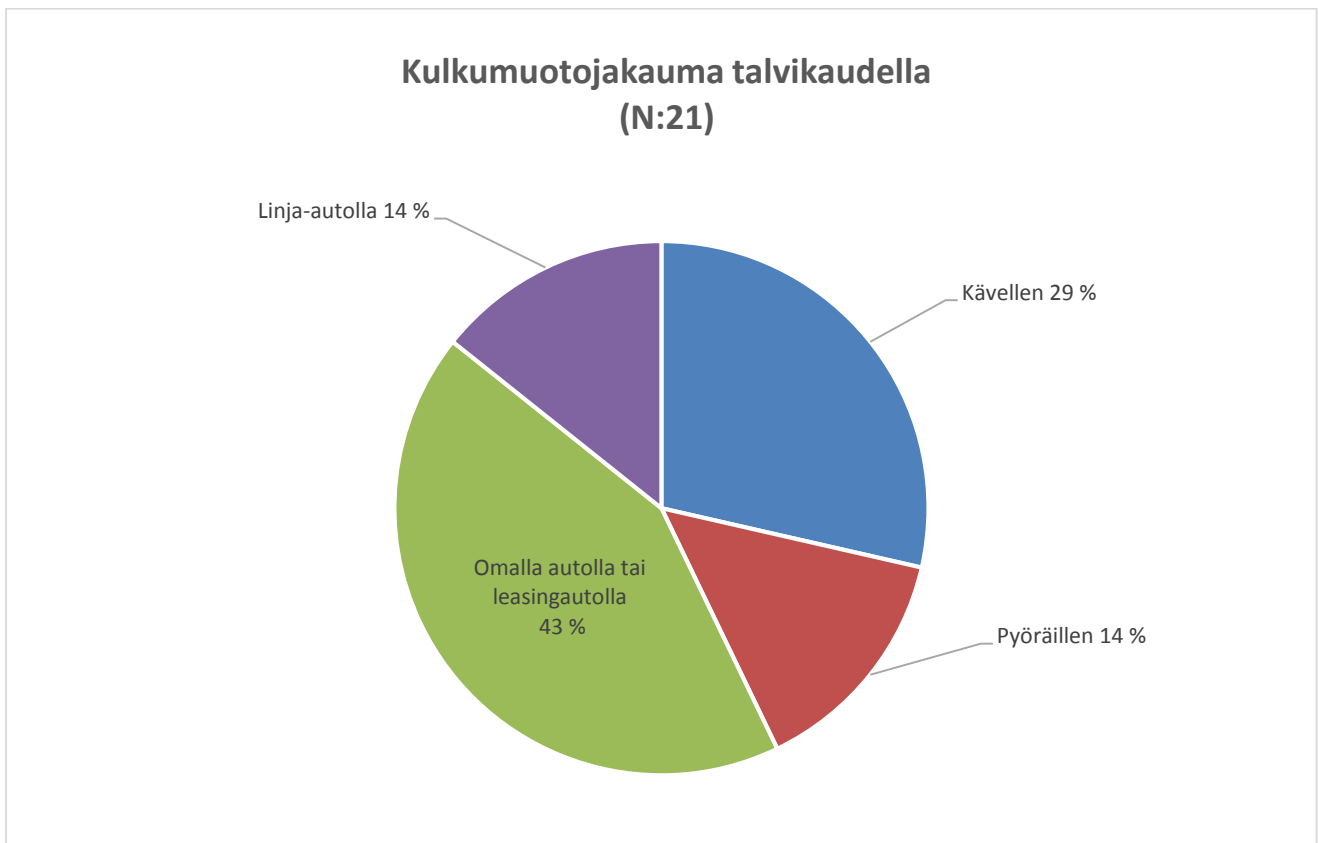
Työmatkaliikuumiskyselyssä erotettiin toisistaan työmatkat ja työasiamatkat. Työmatkoilla tarkoitetaan asunnon ja työpaikan välisiä matkoja kun taas työasiamatkoihin luetaan kokous- ja koulutusmatkat sekä asiakaskäynnit. Työasiamatkoja käsitellään tarkemmin jäljempänä. Kulkumuotojakaumissa sekaliikkujiksi määritellään henkilöt, joilla ei ole pääsääntöistä kulkutapaa.

Kuvio 1. Vastaajien yhdensuuntaisen työmatkan pituus

Yhdensuuntaisen työmatkan pituus painottui vastaajilla lyhyisiin matkoihin. Yli puolella vastaajista (11) yhdensuuntainen työmatka oli alle 5 km ja heistä viidellä se oli enintään 3 km. Neljänneksellä (5) vastaajista yhdensuuntainen työmatka oli 5-10 km ja vain kahdella työmatkaa kertyi yhteen suuntaan yli 20 km. Pisimmillään yhdensuuntainen työmatka oli 43,3 km ja keskimääräinen työmatkan pituus Logomo Byrån vastaajilla oli 8,2 km.

Työmatkansa pääsääntöisesti kesällä ja talvella pyöräilevillä vastaajilla (3) keskimääräinen yhdensuuntainen työmatka oli 4,4 km ja kävellen kulkevilla (2) vastaavasti 2,7 km. Pääasiallisesti työmatkansa autoilevilla vastaajilla taas keskimääräinen yhdensuuntainen työmatkan pituus oli 16,9 km.

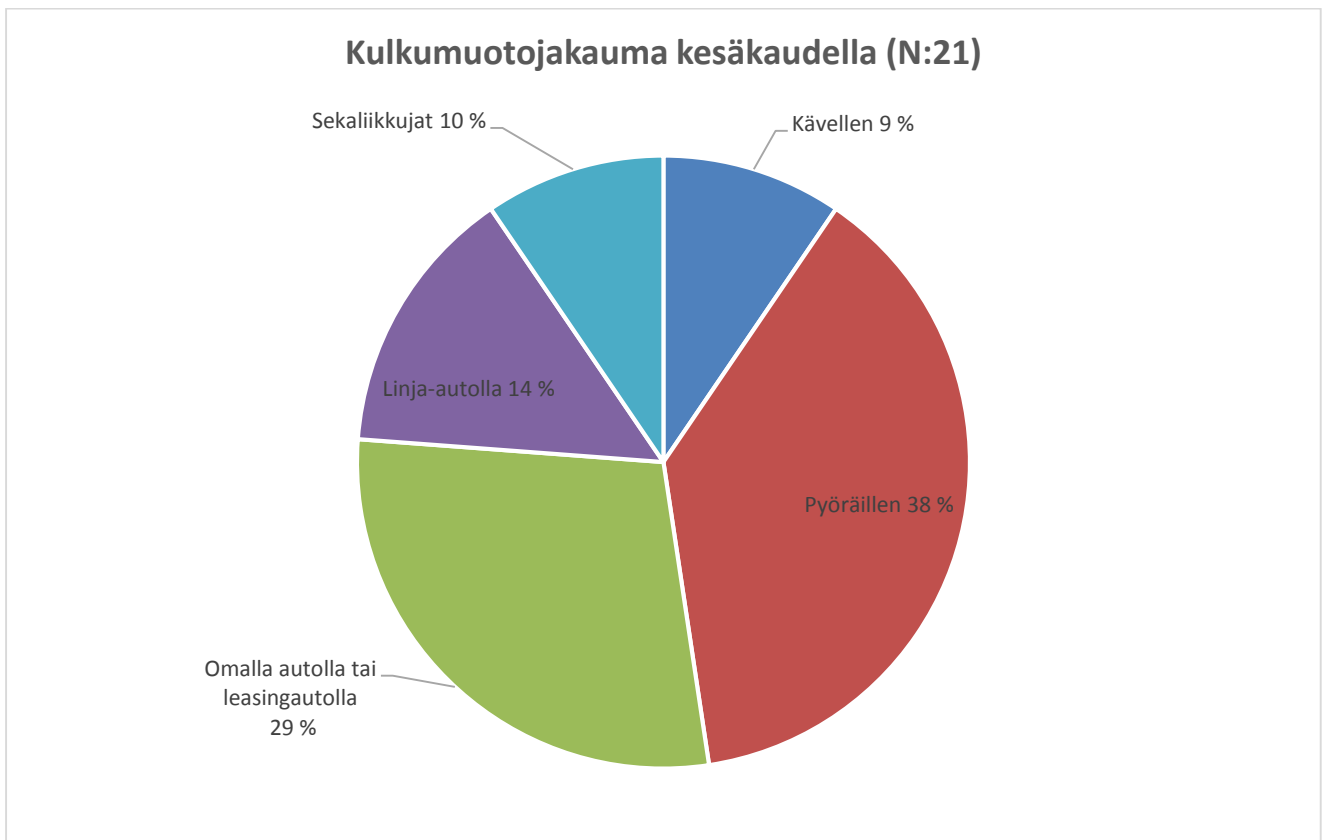

Kuvio 2. Vastaajien kulkumuotojakauma talvikaudella

Talvikaudella enemmistöllä eli 43 % (9) Byrån vastaajista (21) pääsääntöinen kulkumuoto on oma tai leasing-auto. Lihasvoimin eli kävellen tai pyöräillen työmatkansa kulkee vastaajista yhteensä vajaa puolet eli 43 % (9). Kävelijöitä heistä oli kuusi ja pyöräilijöitä kolme. Lisäksi linja-autolla työmatkansa taittaa talvella kolme henkilöä. Muutaman kerran viikossa käytetyistä kulkuneuvoista käytetyimmät olivat kävely ja pyöräily.

Enemmistö eli 61 % (13) Byrån vastaajista (21) ilmoitti työmatkaan kuluvan talvikaudella aikaa alle puoli tuntia. Tyypillisimmin työmatkan kesto oli talvikaudella 11-20 minuuttia. Kahdeksalla vastaajalla työmatkaan kului 30-50 minuuttia. Yli tunnin työmatkaa ei ollut yhdelläkään vastaajalla.

Kulkutapojen vaihtelua ei talvikaudella vastaajien kesken juuri esiintynyt. Kaksi työmatkansa pääsääntöisesti kävelevää vaihtoivati kävelyn pyöräilyyn ja linja-auton käyttöön muutaman kerran viikossa. Talvikaudella pyöräilevät tai kävelevät henkilöt kulkevat työmatkansa lihasvoimin myös kesäisin. Kaksi kolmasosaa (6) työmatkansa talvella autoilevista vastaajista autoilevat pääsääntöisesti myös kesäkaudella, eli heillä kulkutapa on siis sama ympäri vuoden.

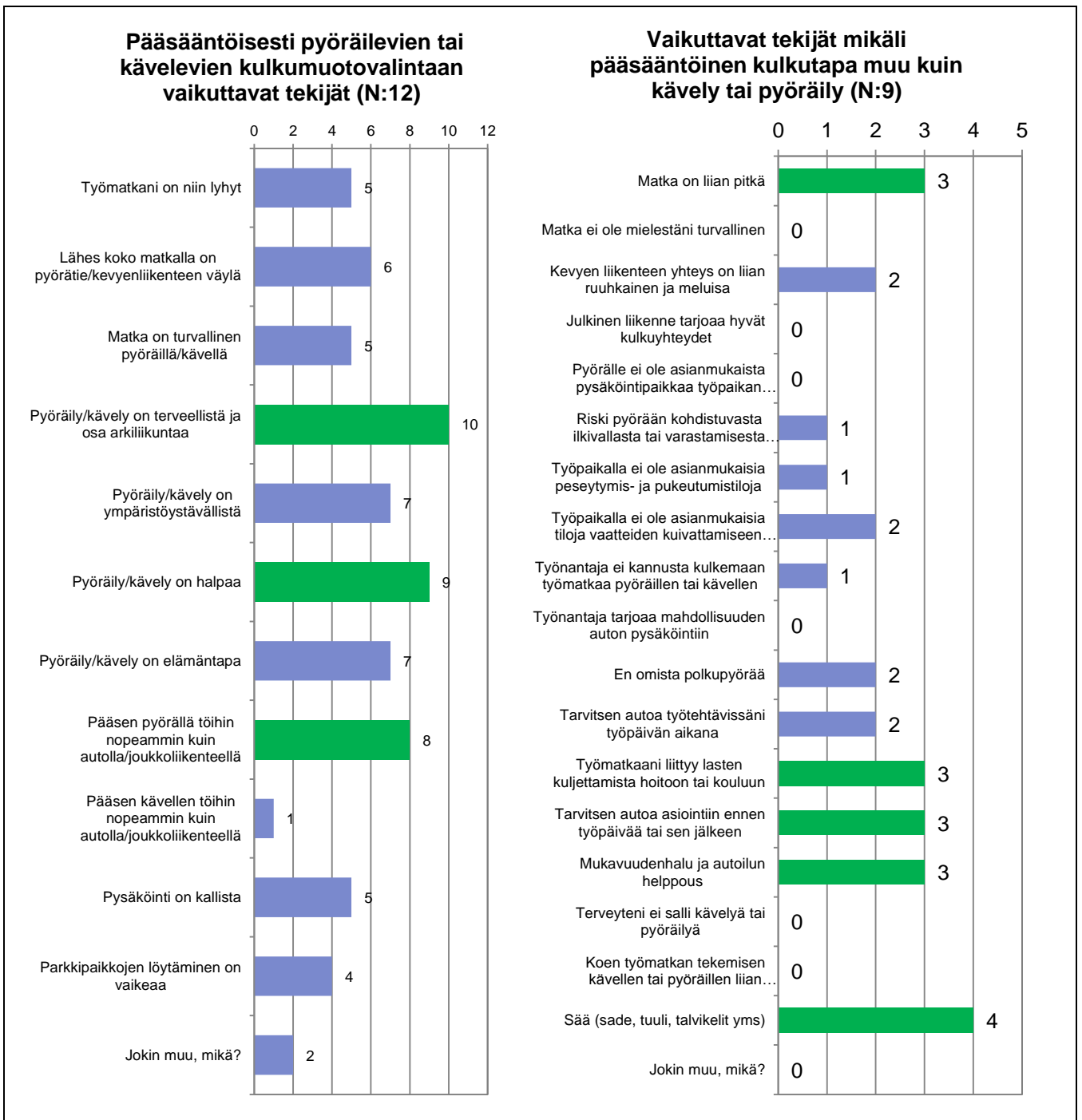

Kuvio 3. Vastaajien kulkumuotojakauma kesäkaudella

Kesäkaudella 47 % (10) vastaajista kulkee työmatkansa lihasvoimin siten, että heistä kahdeksan kulkee ne polkupyörällä ja kaksi henkilöä kävelleen. Pyöräilyn osuus siten kasvaakin kesäkaudella ja on vastaajien keskuudessa käytetyin kulkumuoto. Talvikauteen nähden autoilijoiden määrä laskee kesäkaudella kuuteen henkilöön eli vajaaseen kolmannekseen vastaajista. Linja-autolla työmatkansa kulkee kesäkaudella talvikauden tavoin kolme henkilöä. Kaksi henkilöä ilmoittaa olevansa sekaliikkujia eli useiden eri kulkumuotojen käyttäjiä. Muutaman keran viikossa käytetyistä kulkuneuvoista käytetyin oli oma auto. Pääsääntöistä kulkutapaa ei juuri vaihdettu muihin kulkutapoihin kesäkauden aikana.

Kesäkaudella työmatka taittuu enemmistöllä (14) vastaajista (21) alle 20 minuutin. Tyypillisin (10) työmatkan kesto kesäkaudella on 11-20 minuuttia. Lopuilla vastaajilla (7) työmatkaan kului 20-50 minuuttia.

3.1 Kulkutapavalintaan vaikuttavat tekijät

Kuvio 4. Pääsääntöisesti pyöräilevien ja kävelevien kulkumuotovalintaan vaikuttavat tekijät sekä vaikuttavat tekijät mikäli pääsääntöinen kulkutapa on muu kuin pyöräily tai kävely (mainintojen lukumäärä)

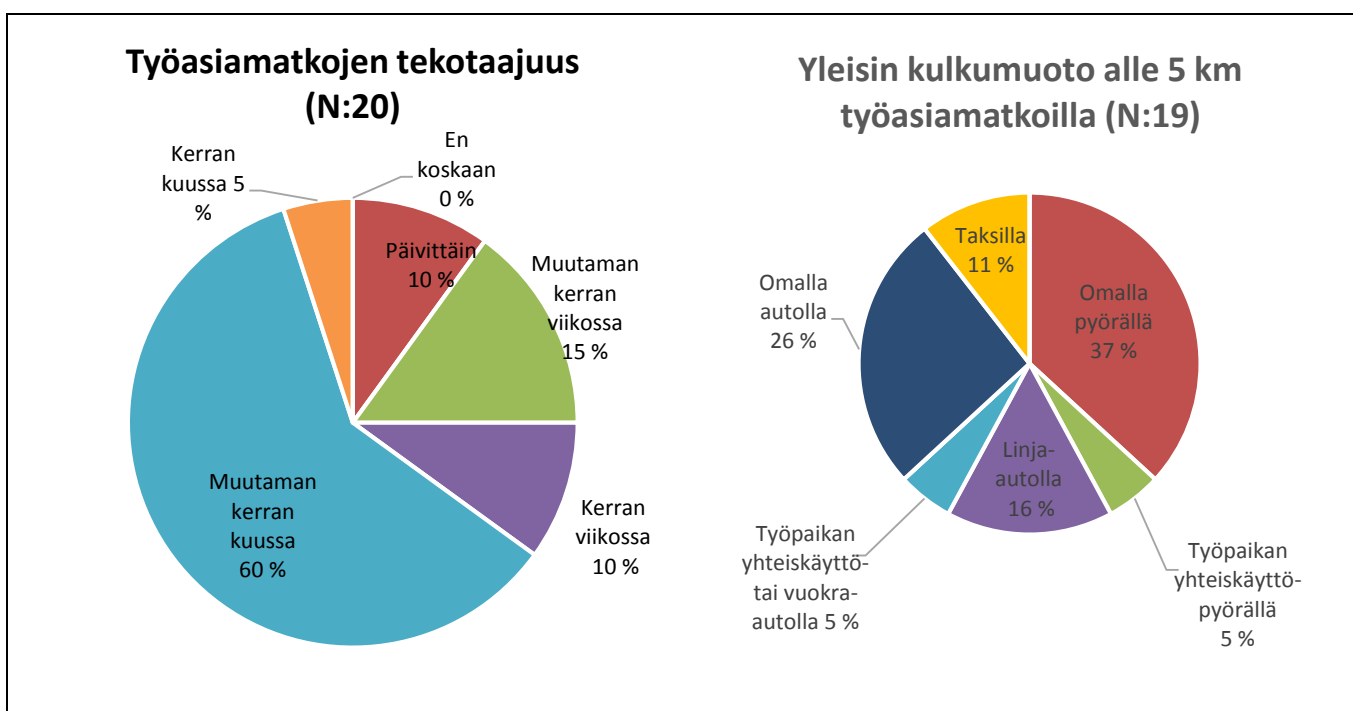
Pääsääntöisesti työmatkansa pyöräilevistä tai kävelevistä vastaajista (12) enemmistö (10) mainitsi kulkutapansa valintaan vaikuttavan eniten terveydelliset ja liikunnalliset seikat. Merkittäviä vaikuttimia olivat myös pyöräilyn/kävelyn edullisuus sekä nopeus suhteessa autoon tai joukkoliikenteeseen. Edullisuuden mainitsi vaikuttimukseen yhdeksän ja nopeuden kahdeksan vastaajaa. Lisäksi positiivista oli, että merkittävä osa vastaajista koki lihasvoimin tehtävät matkat elämäntavakseen ja ympäristöystävälliseksi kulkumuodoksi.

Huonot sääolosuhteet mainittiin eniten (4) vastaajien (9) keskuudessa merkittävimäksi syyksi olla kulkematta töihin pyöräillen tai kävellen. Lisäksi auton tarve joko työpäivänä tai sen jälkeen ja lasten kuljettaminen kouluun,

auton tarve asiointiin ennen tai jälkeen työpäivän sekä autoilun mukavuus ja helppous mainittiin silloin kun pääsääntöinen kulkumuoto oli jokin muu kuin pyöräily tai kävely. Joukkoliikenteen käyttöön pääsääntöisenä kulkumuotona houkutteli erityisesti edullisuus, työmatkan pituus ja ympäristöystävällisyys. Kukin syy sai kaksi mainintaa kysymykseen vastanneilta (3).

Logomo Byrån vastaajat (16), jotka eivät kulkeneet työmatkaansa pääsääntöisesti joukkoliikenteellä, ilmoittivat ensisijaisiksi syiksi joukkoliikenteen hitauden, hinnan ja omalla autolla kulkemisen mukavuuden ja helppouden. Eniten mainintoja (8) sai se, että joukkoliikenteen käytön sijaan vastaajat kulkivat pyöräillen tai kävellen. Vastaajilla ympäristönäkökulmat olivatkin vahvasti esillä kulkutapaa valittaessa. Lisäksi neljällä vastaajalla oli niin lyhyt työmatka, ettei joukkoliikenne ollut kätevin tapa taittaa työmatkoja. Kolme vastaajaa myös koki työsuhtematkalipun puutteen estävän joukkoliikenteen käytön työmatkallaan ja samoin kolmella vastaajalla ei bussin vaihtoyhteydet olleet toimivia.

4 Työasiamatkat

Kuvio 5. Työasiamatkojen keskimääräinen tekotaajuus ja yleisin kulkumuoto alle 5 km:n työasiamatkoilla

Kaikkien vastaajien (20) toimenkuvaan kuului työasiamatkoja ainakin ajoittain. Vähintään kerran viikossa työasiamatkoja teki vastaajista noin kolmannes (35 %) eli seitsemän vastaajaa. Heistä muutaman kerran viikossa niitä teki kolme ja päivittäin kaksi vastaajaa. Tyypillisimmin työasiamatkoja tehtiin muutaman kerran kuussa.

Työasiamatkoja tehtiin Byrässä eniten omalla autolla. Työasiamatkansa omalla autolla kulkevista vähintään muutaman kerran kuussa sillä kulki kuusi vastaajaa. Heistä neljä käytti omaa autoa työasiamatkoihin vähintään muutaman kerran viikossa. Usein eli vähintään kerran viikossa työasiamatkoja tekevät kulkevat niitä tyypillisesti omalla autolla. Yleisimmin syyksi oman auton käyttöön työasiamatkalla kerrottiin autoilun nopeus ja helppous. Neljä henkilöä kulki kimpakyydillä työkaverin autolla vähintään kerran kuussa. Kaksi henkilöä käytti linja-autoa työasiamatkoihin vähintään kerran viikossa sekä viisi vastaajaa käveli työasiamatkansa vähintään muutaman kerran kuussa. Vain yksi vastaaja ilmoitti käyttävänsä työpaikan yhteiskäyttöpyörä päivittäin työasiamatkoihinsa.

ja hän käytti sitä niihin päivittäin. Muutama vastaaja ilmoitti myös tekevänsä muutaman kerran kuussa työasiamatkinsa junalla.

Alle 5 km työasiamatkat tehtiin yleisimmin omalla pyörällä, sillä vastaajista (19) lähes kolmannes eli seitsemän henkilöä käytti pääsääntöisesti omaa pyörää lyhyisiin työmatkoihin ja lisäksi työpaikan yhteiskäyttöpyörää käytti niihin yksi vastaaja. Oma autoa alle 5 km työasiamatkoihin käytti viisi henkilöä. Vastaajista linja-autolla lyhyet työasiamatkat kulki kolme, taksilla kaksi ja yhteiskäyttöautolla yksi henkilö.

Vain yhdellä vastaajista (21) oli työpaikallaan käytössä työasiamatkoihin tarkoitettu yhteinen bussikortti ja se oli vastaajalla käytössä satunnaisesti. Kaksi vastaajaa eivät tienneet, mikäli työpaikalla on käytössä yhteistä työasiamatkoihin tarkoitettua bussikorttia.

5 Työmatka- ja työasiamatkaliikkumiseen vaikuttavia osatekijöitä

5.1 Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen käytön lisääntymiseen työ- tai työasiamatkoilla vaikuttaisi vastaajien (21) mukaan eniten vaihdoton linja-autoyhteys sekä työnantajan osittain tai kokonaan kustantama henkilökohtainen joukkoliikennelippu. Lähes 80 % (15) vastaajista koki vaihdottoman linja-autoyhteyden lisäävän joukkoliikenteen käyttöä vähintään jonkin verran ja heistä puolet arvioi sen lisäävän sitä huomattavasti. Vastaavasti lähes kaksi kolmasosaa (12) vastaajista piti työnantajan osittain tai kokonaan kustantamaa henkilökohtaista joukkoliikennelippua vähintään jonkin verran joukkoliikenteen käyttöä edistävänä toimenpiteenä. Yli puolet (11) vastaajista piti nopeampia bussireittejä, bussien todellisen näyttöajan ilmaisevia näyttöjä pysäkeillä (11) sekä tiheämpiä linja-autovuoroja (10) ja paremmin työaikoihin sopivia aikatauluja (10) vähintään jonkin verran joukkoliikenteen käyttöä edistävinä toimenpiteinä. Mainitsemisen arvoisia toimenpiteitä tulosten valossa ovat myös yhteiskäyttöbussikortti työasiamatkoja varten ja mahdollisuus joukkoliikenne-edun, kuten työmatkasetelin, saamiseen liikunta/kulttuurisetelin sijaan. Vapaissa vastauksissa toivottiin palkitsemiskäytäntöjä joukkoliikenteen ja muun kestävästi liikku- misen käyttäjille.

Tyypillisimmin bussilla kulkevien vastaajien työmatkat sisälsivät yhden vaihdon, sillä enemmistöllä eli yli puolella (13) vastaajista (20) työmatka sisälsi yhden linja-auton vaihdon. Neljällä henkilöllä oli työmatkallaan vaihdoton linja-autoyhteys sekä yhdellä ei ollut linja-autoyhteyttä työmatkalla lainkaan. Lähimmän bussipysäkin etäisyys kodista oli vastaajilla tyypillisesti varsin lyhyt, sillä enemmistöllä (13) vastaajista (20) se oli alle 200 metriä ja heistä kolmella se oli alle 50 metriä. Vain kolmella etäisyys oli yli 500 metriä. Samoin työpaikkaa lähinnä oleva bussipysäkki sijaitsi tyypillisesti lähellä, sillä yli puolet (12) vastaajista (19) ilmoitti sen olevan alle 200 metrin päässä työpaikasta. Tyypillisimmin pysäkki sijaitsi 100-200 metrin päässä joko kodista tai työpaikasta.

Turun seudun joukkoliikenteen Fölin matka-, sarja tai kausikorttia käytti työmatkoihin säännöllisesti neljä ja ajoittain kahdeksan vastaajaa. Lisäksi matkahuollon matkakorttia käytti säännöllisesti yksi vastaaja ja seitsemän vastaajaa ilmoitti ostavansa tarvittaessa matkahuollon kertalippuja työmatkoihinsa. Samoin seitsemän vastaaja käytti satunnaisesti VR:n kertalippuja junalla matkustaessaan.

5.2 Pyöräily ja kävely

Kyselyn perusteella pyöräilyn ja kävelyn osuutta työ- ja työasiamatkoilla lisäisi eniten työnantajan kustantama vuosittainen ilmainen pyörähuolto, sillä yli puolet (10) vastaajista (17) koki sen lisäävän pyöräilyä ja kävelyä vähintään jonkin verran.

Katetut ja hyvin valvotut pyöränsäilytyspaikat, sujuvampi kevyen liikenteen reitti sekä reittien parempi talvikunnossapito lisäsivät niin ikään yli puolella vastaajista työmatkapyöräilyä ja -kävelyä vähintään jonkin verran. Henkilökohtainen työsuuhdepolkupyörä toimisi reilulle kolmannekselle (7) vastaajista huomattavasti pyöräilyä lisäävänä toimenpiteenä. Lisäksi vastaajien mukaan seurantaan perustuvat, pyöräilyyn ja kävelyyn kannustavat kampanjat ja palkinnot työpaikalla lisäsivät kevyen liikenteen käyttöä työmatkoilla. Pesutilat sekä liikuntavaatteiden vaihtomahdollisuuksien koettiin olevan suhteellisen hyvässä kunnossa. Kuitenkin muutamat vastaajat kokivat niihin kohdistuvien parannusten edistävän kevyen liikenteen käyttöä työmatkoilla.

5.3 Turvallisuus

Työpaikan sijainti vilkkaasti liikennöidyn keskusta-alueen kupeessa lisää turvallisuusriskejä varsinkin kevyen liikenteen käyttäjille. Lähes puolet (9) vastaajista (20) mainitsi vilkkaan liikenteen, huolimattomuuden liikenteessä sekä autoilijat suurimmiksi turvallisuuden liittyviksi ongelmakohdiksi työpaikan läheisyydessä. Lisäksi riittämätön valaistus, kadun ylitykset sekä ajonopeus koettiin työmatkalla turvallisuusriskeiksi. Pyöräteiden puute toi kolmannekselle (6) vastaajista myös turvattomuuden tunnetta työmatkan varrella.

5.4 Pysäköinti

5.4.1 Polkupyörät

Polkupyörän telinepaikat ovat välttämättömiä pyörän turvallista säilytystä varten, mutta ne helpottavat myös pitämään piha-alueen siistinä ja turvallisena. Telineiden ulkopuolelle sijoitetut pyörät häiritsevät yleistä järjestystä pihalla ja voivat olla muun muassa hätäajoneuvojen tiellä onnettomuuden tai tulipalon sattuessa.

Logomon vastaajien mukaan pyöräpysäköintipaikat ovat pääsääntöisesti hyvällä mallilla, sillä kaksi kolmasosaa (14) vastaajista (21) piti niitä vähintään melko hyvinä ja heistäkin vajaa puolet (6) koki ne hyväksi. Viisi vastaajaa ei tiennyt pyöräpysäköintipaikkojen laadusta ja vain kaksi koki ne huonoina tai melko huonoina.

5.4.2 Autot

Autolla työmatkansa pääsääntöisesti kulkevilla vastaajilla (11) oli tyypillisesti käytössä maksullinen pysäköintioikeus Logomon parkkipaikoille sekä Logomon ulkopuolinen yleinen ilmainen parkkialue. Kumpaakin ilmoitti käyttävänsä neljä vastaajaa. Kaksi vastaajaa ilmoitti käyttävänsä Logomon maksullista pysäköintiä ilman pysäköintioikeutta ja yksi vastaaja käytti lähialueen maksullisia pysäköintipaikkoja. Logomon ulkopuolisilta yleisiltä parkkialueilta löytyi tyypillisesti parkkipaikka helposti. Vain kaksi vastaajaa koki vapaan parkkipaikan etsimisen niiltä haastavaksi.

5.5 Taloudellinen ajotapa

Taloudellisella ajotavalla tarkoitetaan ennakoivaa ajoa, jonka tarkoituksena on vähentää polttoainekulutusta ja haitallisia pakokaasuja. Ajettaessa taloudellisesti vältetään ruuhkia ja turhia pysähdyksiä, käytetään suurinta nopeuteen ja liikennetilanteeseen sopivaa vaihdetta, hyödynnetään hidastuksissa moottorijarrutusta ja ajetaan tasaisella kaasulla.

Lähes kaikki (8) vastaajista (10) koki hallitsevansa taloudellisen ajotavan vähintään kohtalaisesti. Vain yksi vastaaja totesi hallitsevansa taloudellisen ajotavan heikosti. Tarvetta taloudellisen ajotavan koulutukseen ei vastaajien mukaan koettu.

5.6 Etätyöt ja videoneuvottelu

Työnantaja voi mahdollistaa työntekijöilleen etätöiden tekemisen ja vähentää näin työmatkojen määrää kokonaisuudessaan. Etätöillä tarkoitetaan varsinaisen työpaikan ulkopuolella tehtyä ansiotyötä, esimerkiksi kotona, kesämökillä tai junassa tehtyä työtä. Etätöiden tekemisestä sovitaan aina työnantajan kanssa.

Etätöitä tehtiin Logomo Byrån yrityksissä suhteellisen paljon, sillä yli kaksi kolmasosaa (15) vastaajista ilmoitti tekevänsä etätöitä. Eniten (10) etätöitä tehtiin 1-5 päivää kuukaudessa ja tyypillisin määrä oli kolme päivää. Viisi vastaajaa ilmoitti tekevänsä yli 5 päivää etätöitä kuukaudessa. Kolmannes (6) vastaajista ei tehnyt etätöitä lainkaan. Vastaajat, jotka eivät vielä tehneet etätöitä osoittivat kiinnostusta etätöiden tekemiseen, sillä lähes kaikki (9) vastaajista (11) olivat kiinnostuneita etätöimahdollisuudesta. Tyypillisimmin etätöityövalmius oli vastaajilla 3-4 päivää kuukaudessa ja enemmistö vastaajista oli valmiita tekemään etätöitä 1-4 päivää kuukaudessa. Neljä henkilölle kuitenkin sopi myös yli kuuden kuukausittaisen etätöityöpäivän tekeminen.

Työasiamatkoja voi vähentää lisäämällä sähköisten neuvottelumenetelmien käyttöä työpaikalla. Videoneuvottelut, verkkokokoukset, sähköpostikeskustelut ja puhelinneuvottelut ovat tehokkaita liikennesuorituksen vähentäjiä varsinkin kansainvälisissä neuvotteluissa, vaikka etäneuvottelut eivät täysin kykenekään korvaamaan fyysistä yhteyttä. Menetelmien käyttö vaatii työntekijöiltä teknistä valmiutta ja työnantajan järjestämää koulutusta. Paikasta toiseen siirtymisen vähentyessä työnteko tehostuu ja liikenteen ympäristövaikutukset vähenevät.

Etä- tai videoneuvotteluolosuhteet ovat vastaajien mukaan Byrån yrityksissä hyvät, sillä kahta henkilöä lukuunottamatta vastaajat (18) kokivat etä- tai videoneuvotteluolosuhteet vähintään melko hyväiksi. Yksi henkilö tiennyt työpaikkansa etä- tai videoneuvottelutiloista ja yksi piti niitä huonoina. Tyypillisimmin (7) etä- tai videoneuvotteluita käytettiin muutaman kerran kuukaudessa, mutta kuusi vastaajaa käytti niitä myös useammin eli vähintään muutaman kerran viikossa. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa etä- tai videoneuvotteluita käytti neljä vastaajaa. Harvoin niitä käyttävät (3) mainitsivat ensisijaisesti syyksi etäneuvottelumuotojen sopimattomuuden työnkuvaan.

6 Yhteenveto ja kehitysehdotukset

6.1 Tiedotus

Toimintamallien yhtenäistäminen on keskeinen osa kestäväen ja viisaan liikkumisen onnistuneessa toteutuksessa. Tiedotuksella on erityisen tärkeä rooli viisasta liikkumista tukevien toimintamallien yhtenäistämässä. Logomo Byrån liikkumiskyselyssä vastaajia oli useasta eri Byrån yrityksestä, joten yksityiskohtaisten eri yrityksiin kohdistuvien tiedotusta koskevien ohjeistusten antaminen ei ole tässä yhteydessä tarkoituksenmukaista, vaan tulosten pohjalta voi antaa yleisiä ohjeita tiedotuksen kohdistamisesta ja niissä tulee tarkastella erityisesti Logomon Byrån yleistä tiedottamista.

Logomo Byrån osalta olisi tarpeellista tiedottaa erityisesti bussilinjoista ja –aikatauluista. Esimerkiksi yleisiä näytöpäätteitä tai tiedotusfoorumia kannattaa hyödyntää kokonaisuudessaan kestävästä liikkumismuodoista tiedotettaessa. Yleisesti kannattaa myös tiedottaa Byrån yrityksiä yhteiskäyttöön tarkoitettun bussikortin eduista ja kannustaa yrityksiä sen käyttöönottoon. Samoin Fölin työmatkasetelin eduista kannattaa tiedottaa Byrån yrityksiä yleisellä tiedotusfoorumilla. Lisäksi mikäli Logomo Byrån ottaisi tulevaisuudessa käyttöön yhteiskäyttöpöyriä, on niistä tiedottaminen talon yritysten työntekijöille erittäin tärkeää.

6.2 Joukkoliikenne ja työmatkaseteli

Merkittävä osa Byrån yritysten vastaajista kulkee työmatkansa omalla autolla. Joukkoliikenteen käyttöön tulisi kannustaa etenkin niiden hieman pidempien työmatkojen osalta, joilla joukkoliikenneyhteydet ovat riittävän hyvin saavutettavissa. Työsuhdematkalippu on suositeltava tapa lisätä joukkoliikenteen käyttöä työmatkoilla. Työsuhdematkalippu on joukkoliikenteen lippu, jonka hinnan työnantaja maksaa kokonaan tai osittain. Työnantajan ja työntekijän verotuksessa työsuhdematkalippu merkitään luontoiseduksi, jolla tarkoitetaan työnantajan muuna kuin rahana maksamaa korvausta työntekijälle. Työnantajan tarjoama työsuhdematkalippu on työntekijälle verovapaata tuloa 300 euroon asti ja 600 euron ylittävältä osalta 3 400 euroon asti. Lippuedun verovapaan edun määrä on siten vuodessa korkeintaan 3 100 euroa. Työnantaja voi tarjota kaikissa tapauksissa vuotuisesti verovapaan 300 euron lippuedun, jolloin työnantajan ei myöskään tarvitse selvittää työntekijän todellisia asunnon ja työpaikan välisiä matkakuluja. Lippuedun ylittäessä 300 euroa työnantajan on selvitettävä todelliset matkakulut, sillä lippuedun verovapaa osuus ei voi olla matkakuluja suurempi. Vastaajien mukaan joukkoliikenteen käyttö koettiin usein kalliiksi, joten työsuhdematkalippu vähentäisi osaltaan joukkoliikenteen käytön kustannuksia työmatkaliikenteessä.

Turun seutuliikenne Föliissä työmatkaseteli on kätevä tapa toteuttaa työsuhdematkalippu. Seteli toimii samankaltaisesti kuin lounassetelit. Työnantaja ostaa setelit joukkoliikennetoimistosta ja jakaa ne työntekijöilleen. Työntekijä voi käyttää seteleitä bussikorttinsa lataamiseen. Työmatkaseteliä voi käyttää arvokortinkin lataamiseen, mikä tekee työsuhde-edusta houkuttelevan myös satunnaisesti joukkoliikennettä käyttäville. Tarkemmat ohjeet työmatkasetelin hankintaan löytyvät osoitteesta: <http://www.foli.fi/node/2951/>.

Fölin liikennöimällä kuuden kunnan (Turku, Raisio, Naantali, Kaarina, Rusko ja Lieto) alueella on tasataksa ja seudulla voi matkustaa yhdellä kortilla. Lisäksi kahden tunnin vaihto-oikeus ja alennustuotteet koskevat myötä koko seutua.

Matkahuollolla on myös tarjolla työsuhdematkalipuksi soveltuvia lipputyyppejä, esimerkiksi seutulippu. Matkahuollosta saa työmatkaseteleitä, joilla voi ladata Föli-alueen ulkopuolisia matkakortteja. Matkahuollon työsuhdematkalippu on henkilökohtainen ja se ladataan Matkahuollon matkakortille. Työnantaja voi valintansa mukaan ottaa käyttöön työmatkaseteleitä tai matkakorttien latausten perusteella tapahtuvan laskutuksen. Työmatkasetelit työnantaja ostaa Matkahuollosta ja luovuttaa ne sitten työntekijöiden käyttöön. Lisäksi pitkiä työmatkoja ajatellen VR:llä on käytössä työsuhdematkalippu, joka ostetaan kausilippuna halutun pituiselle jaksolle.

Tällä hetkellä Byrån vastaajien työpaikoilla ei ole juurikaan käytössä yhteiskäyttöbussikortteja työasiamatkoja varten. Merkittävä osa vastaajista ilmoitti työskentelevänsä yli 10 hengen työpaikoissa, joissa erityisesti yhteiskäyttöbussikortin hankkiminen olisi suositeltava toimenpide. Korteille tulee määritellä selkeä säilytyspaikka ja sen tulisi olla kaikkien työntekijöiden tiedossa.

Logomon kannattaa myös olla yhteydessä Turun seudun joukkoliikenneviranomaiseen ja antaa palautetta ja kehitysehdotuksia liittyen esimerkiksi joukkoliikenneyhteysvuorojen kehittämiseen siten, että ne vastaavat paremmin työpaikalle kohdistuvan työmatkaliikenteen vaatimaa aikataulua ja linja-yhteyksiä.

6.3 Autoilu

Kimppakyytiä kannattaa suosia mahdollisuuksien mukaan niin työmatka- kuin työasiamatkaliikenteessä silloin kun joukkoliikennettä tai kevyen liikenteen kulkuvälineitä ei ole mahdollista käyttää. Kimppakyydit soveltuvat työmatkojen osalta työntekijöille, jotka asuvat lähekkäin tai heidän työmatkansa on muuten saman reitin varrella. Työmatkojen ja yhtäläillä työasiamatkojen osalta voidaan perustaa esimerkiksi työpaikan sisäinen kimppakyytifoorumia jossa työntekijät voivat ilmoittaa vapaista kyydeistä ja niiden ajankohdasta.

Pysäköinti oli sekä Logomon maksullisilla parkkialueella, että yleisellä ilmaisella parkkialueella vastaajien mukaan melko vaivatonta ja vapaita pysäköintipaikkoja oli melko helposti saatavilla. Muutamassa tapauksessa parkkipaikkojen löytäminen lähialueelta oli kuitenkin haastavampaa, joten tällöin kannattaa tarkastella tarveharkintaa käyttäen mahdollisuuksia tarjota työnantajan ylläpitämiä maksullisia parkkipaikkoja ensisijaisesti henkilöille, joiden työnkuva ei mahdollista joukkoliikenteen tai kevyenliikenteen kulkumuotojen käyttöä työ- tai työasiamatkoilla.

Kuvio 6. Vastaajien viikoittainen liikuntamäärä suhteessa UKK-instituutin suosituksiin ja viikoittainen liikuntapiirakka (lähde: UKK-instituutti)

6.4 Pyöräily ja kävely

Pyöräilyn ja kävelyn tukeminen työ- ja työasiamatkoilla on erityisen tärkeää ympäristöllisen näkökulman lisäksi myös terveyden edistämisen kannalta. UKK-instituutin terveystieteiden tutkimusten mukaan 18-64-vuotiaiden tulisi harrastaa viikossa ainakin joko 2h 30min reipasta tai 1h 15 min rasittavaa liikuntaa. Reipasta liikuntaa on esimerkiksi pyöräily alle 20 km/h ja kävely. Esimerkiksi reippaan liikunnan viikkosuositus täyttyisi, jos työpäivinä pyöräilisi työmatkansa vähintään 15 min suuntaansa. Vastaajista enemmistö eli 76 % (16) kertoi viikoittain suositusten mukaisesti tai enemmän.

Neljäs (5) vastaajista taas koki liikkuvansa alla UKK-instituutin suositusten. Työmatkaliikunnalla voi nostaa viikoittaista liikuntamäärää merkittävästi. Kaikilla kuitenkin pyöräily tai kävely ei ole välttämättä ensisijainen tai käytännöllisin vaihtoehto työmatkoilla johtuen esimerkiksi työnkuvasta tai pidemmistä työmatkoista. Logomo Byrån vastaajat tekevät kyselyn mukaan kuitenkin myös lyhyitä, pyörällä helposti taitettavia työasiamatkoja, joihin esimerkiksi työpaikan yhteiskäyttöpyörä sopii hyvin. Tällä hetkellä kyselyn perusteella kuitenkin jopa kolmannes (7) vastaajista (21) kulkee alle 5 km työasiamatkat autolla ja heistä kaikki yhtä yhteiskäyttöautoa käyttävää lukuun ottamatta tekevät ne omalla autolla. Työnantajan onkin tärkeää huolehtia että työpaikalla olisi käytössä riittävästi säännöllisesti huollettuja yhteiskäyttöpyöriä joiden avaimet ovat helposti saatavissa. Lyhyillä työ-, ja työasiamatkoilla polkupyörä on käytännöllinen kulkuväline, sillä tutkimusten mukaan alle 7 km matkat taituvat taajama- ja kaupunkialueella nopeimmin polkupyörällä. Tätä kautta myös työmatkansa autoilevat henkilöt saavat lisättyä viikoittaista liikuntamääräänsä työpäivän aikana.

Työnantaja voi myös tarjota työntekijälleen henkilökohtaisen työsuohdepolkupyörän kodin ja työpaikan välisiä matkoja varten. Työsuohdepolkupyörä on vastaava luontoisetu kuin työnantajan tarjoama työsuohdeauto. Viime vuosina niin saatavuudeltaan kuin käytöltään yleistynyt sähköpyörä toimii kätevästi ja imagoa nostattavana vaihtoehtona työsuohdepyöräksi.

Logomo Byrån sijaitsee useita henkilömääriltään erikokoisia yrityksiä pienistä suurempiin. Pienillä, muutaman henkilön yrityksillä ei välttämättä ole resursseja yhteiskäyttöpyörän tai työsuohdepyörän hankintaan. Logomo Byrån tulisi hankkia muutama yhteiskäyttöpyörä Byrån sisäiseen käyttöön ja tiedottaa niiden sijainnista ja varauskäytännöistä työntekijöitä. Tällä hetkellä Logomo Byrån ei ole käytössä yhteiskäyttöpyöriä.

Työmatkapyöräilyn ja -kävelyn osuuden lisäämisessä hyvinä kannustimina toimii myös työnantajan työntekijälle tarjoama ilmainen pyörähuolto. Pyörän vuosihuollon voi kätevästi tarjota ulkoistetulla palvelun tuottajalla. Logomo Byrån lukuisien yritysten työntekijöiden tavoittamiseksi olisi tarpeen järjestää Byrån yhteinen pyörähuoltopäivä organisaation tiloissa. Tällöin paikan päälle organisaatioon tilataan pyörähuoltoa suorittava toimija.

Pyörien säilytyksen osalta katettu, turvallinen pyörien säilytystila olisi tarpeellinen. Pyöräpysäköintiä kehitettäessä on samalla varmistettava sujuvat kulkuyhteydet niin työpisteisiin kuin peseytymis- ja pukeutumistiloihin. Logomo Byrån kiinteistön läheisyydessä tulisi niinkään huolehtia kevyenliikenteen väylän asianmukaisesta talvikunnossapidosta.

Vastauksissa nousi myös esiin, että pyöräilijöitä ja kävelijöitä tulisi kannustaa ja palkita viisaan kulkutavan valinnasta. Erilaisilla seuraantaan perustuvilla pyöräily- tai kävelykampanjoilla ja kilpailuilla voidaankin luoda positiivista henkeä ja kannustaa viisaaseen työmatkaliikkumiseen. Esimerkiksi Pyörällä töihin –tyyppistä iloista ja innostavaa kilpailua voi soveltaa myös koko Logomo Byrån tai yksittäisenkin yrityksen sisällä. Tällöin työntekijät kannustavat kisailun ohella myös toisiaan pyöräilemään ja/tai kävelemään enemmän.

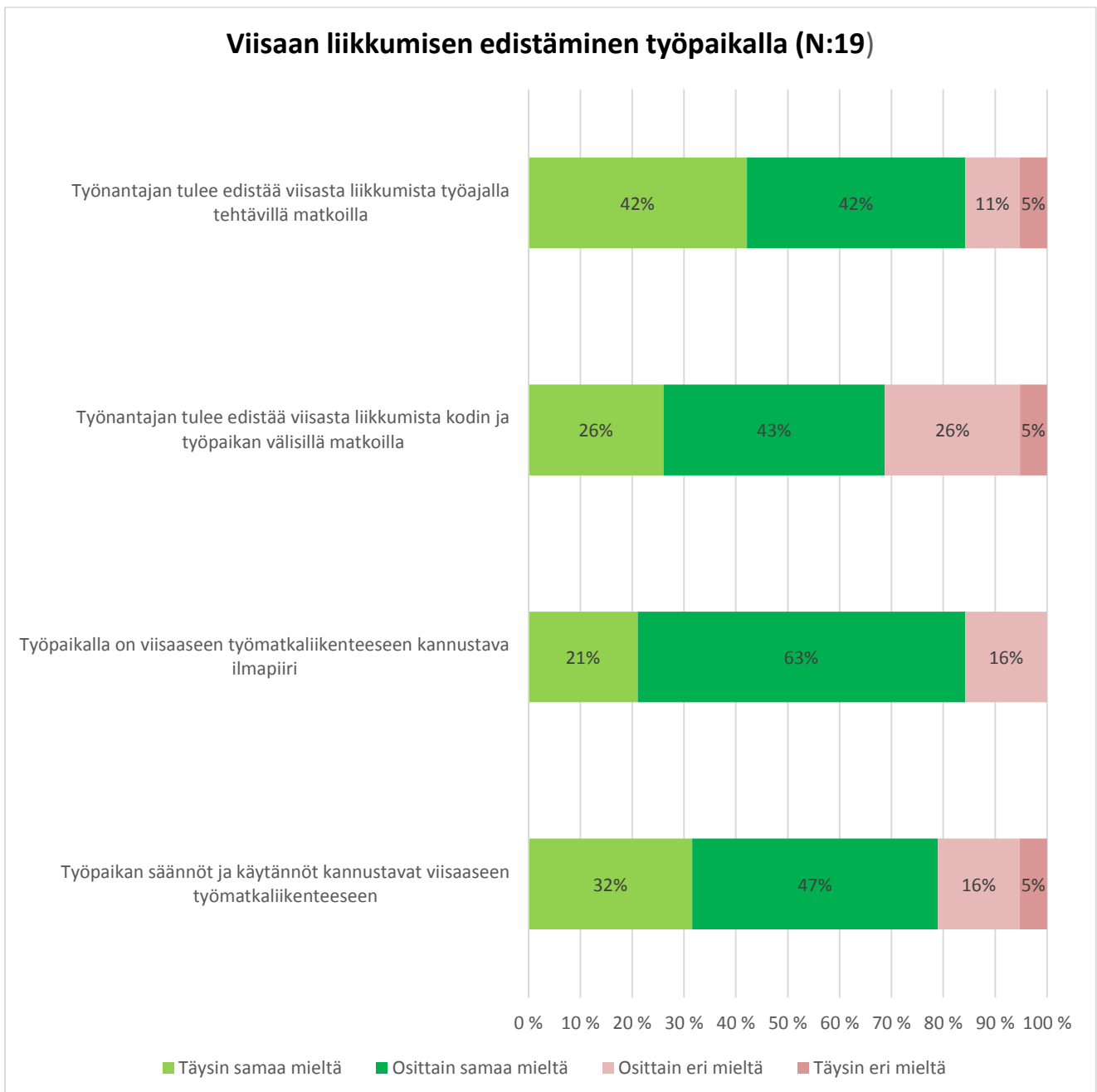
6.5 Etätyöt ja videoneuvottelu

Etätyö ja erilaiset joustavan työn muodot ovat viime vuosina saaneet paljon näkyvyyttä. Etätyön tekeminen on seitsenkertaistunut Suomessa vuodesta 1990 vuoteen 2008 ja Suomi onkin eri tutkimusten mukaan yksi Euroopan kärkimaita etätyösovelluksissa. Vuonna 2013 etätyötä teki jo 28 % palkansaajista vähintäänkin satunnaisesti työnantajan kanssa sovitusti tietotekniikan avulla. [etatyopaiva.fi, viitattu 20.5.2015]. Päästöjen vähentämisen ja ruuhkahuippujen tasoittamisen lisäksi etätyön yleistyminen voi tulevaisuudessa vaikuttaa asuinalueiden suunnitteluun, toimistojen mitoitukseen ja toimipaikkojen sijaintiin.

Logomo Byråssa toimii merkittävästi esimerkiksi luovan alan yrityksiä, joissa työn luonne taipuu suhteellisen hyvin etätyöhön ja etätöitä tehtiinkin vastaajien keskuudessa selvästi keskimääräistä enemmän. Halukkuutta kuitenkin etätöiden tekemiseen oli enemmänkin, joten tällöin yrityksissä tulisi tarkastella työntekijöiden toimenkuvia ja mahdollistaa toimivat käytännöt etätyön tekemiseen. Yleisesti toimivat käytännöt tarkoittavat tietokoneita, internetyhteyttä ja tarvittaessa videoneuvottelumahdollisuutta.

Etä- ja videoneuvottelut ovat Logomo Byrån yrityksissä varsin aktiivisessa käytössä ja puitteita niille pidettiin varsin hyvinä. Logomo Byrån osalta voi lisänä kuitenkin harkita yhteistä varauskäytäntöön perustavaa videoneuvottelutilaa vastaamaan tarpeisiin niiden Byrån työpaikkojen osalta, joilla ei tiloja tällä hetkellä videoneuvotteluun ole.

Viisaan liikkumisen edistäminen työpaikalla (N:19)

Kuvio 7. Viisaan liikkumisen edistäminen työpaikalla

6.6 Viisaan liikkumisen edistäminen työpaikalla

Viisaan työmatkaliikkumisen edistämässä työnantajalla on tärkeä rooli. Miltei kaikki (16) vastaajista (19) koki, että työnantajan tulee edistää viisasta liikkumista erityisesti työajalla tehtävissä matkoissa ja yli kaksi kolmannesta vastaajista kokee työnantajan tehtäväksi edistää viisasta liikkumista kodin ja työpaikan välisillä matkoilla. Niin ikään lähes kaikki vastaajat (16) pitivät työpaikan ilmapiiriä viisaaseen työmatkaliikenteeseen kannustavana ja yli kaksi kolmannesta näki tämänhetkisten työpaikan käytäntöjen kannustavan viisaaseen ja kestävään työmatkaliikenteeseen. Hyvin toteutettuina yhteenvedossa esitetyt kannustin- ja kehitystoimenpiteet parantavatkin parhaimmillaan merkittävästi kannustavaa ilmapiiriä ja käytäntöjä niin Logomo Byråssa kokonaisuudessaan kuin siellä toimivissa yksittäisissä yritysissäkin.

Kestävien kulkumuotojen suosiminen työmatkoilla vaikuttaa myös positiivisesti työpaikan imagoon ja vetovoimaan. Siksi viisasta liikkumista edistävät toimenpiteet, kuten esimerkiksi työsuhdematkalippuedun tarjoaminen ja ilmaisen polkupyörähuollon kaltaiset kannustimet ovat erittäin tärkeitä työpaikan vetovoimatekijöitä.